

Консультації та коментарі щодо роботи бухгалтерів

Косультация Державної фінансової інспекції України:

відповідальність бухгалтерів бюджетних установ

Державна фінансова інспекція України в межах своєї компетенції розглянула звернення щодо відповідальності бухгалтерів бюджетних установ та повідомляє про свою позицію з порушених питань.

Відповідно до ч. 3 ст. 56 Бюджетного кодексу України завдання та функціональні обов'язки бухгалтерських служб, повноваження керівника бухгалтерської служби у бюджетних установах – головного бухгалтера визначаються Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 р. № 59 затверджено Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи (далі – Типове положення № 59), яким передбачено:

– бухгалтерська служба відповідно до покладених на неї завдань забезпечує дотримання вимог нормативно-правових актів щодо використання фінансових, матеріальних (нематеріальних) та інформаційних ресурсів під час прийняття та оформлення документів щодо проведення господарських операцій (підпункт 6 пункту 7);

– головний бухгалтер відмовляє у прийнятті до обліку документів, підготовлених з порушенням встановлених вимог, а також документів щодо господарських операцій, що проводяться з порушенням законодавства, та інформує керівника бюджетної установи про встановлені факти порушення бюджетного законодавства, а також погоджує документи, пов'язані з витратанням фонду заробітної плати, встановленням посадових окладів і надбавок працівникам (підпункти 9, 11 пункту 13);

– головний бухгалтер у разі отримання від керівника бюджетної установи розпорядження вчинити дії, які суперечать законодавству, інформує у письмовій формі керівника про неправомірність такого розпорядження, а у разі отримання даного розпорядження повторно надсилає керівникові бюджетної установи, який підпорядкована бюджетна установа, та керівникові органу Казначейства за місцем обслуговування бюджетної установи відповідне повідомлення (пункт 14);

– головний бухгалтер у разі невиконання або неналежного виконання покладених на нього повноважень несе відповідальність згідно із законами (пункт 20).

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та пунктом 2.14 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 (далі - Положення № 88), передбачено, що відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці первинні документи.

Пунктом 1.6 Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом Держкомстату України від 28.09.2005 р. № 286 та зареєстрованої в Мін'юсті 30.11.2005 р. за № 1442/11722, до первинної облікової документації для визначення кількісного складу працівників віднесено накази та таблиці обліку використання робочого часу.

При цьому відповідно до пункту 2.15 Положення № 88 первинні документи підлягають обов'язковій перевірці (в межах компетенції) працівниками, які ведуть бухгалтерський облік, за формою і змістом, тобто перевіряється наявність у документі обов'язкових реквізитів та відповідність господарської операції чинному законодавству у сфері бухгалтерського обліку, логічна ув'язка окремих показників.

Таким чином, вказаними нормативно-правовими актами визначений обов'язок бухгалтера перевіряти відповідність первинних документів вимогам законодавства у сфері бухгалтерського обліку, а тому він несе відповідальність за нарахування заробітної плати, здійснення інших виплат на підставі неправомірних документів.

Голова

М. ГОРДІЄНКО

Коментар фахівців Державної фінансової інспекції:

відповідальність бухгалтерів за неправильне нарахування заробітної плати

Не так давно Мін'юст у листі від 08.08.2014р. №416-0-2-14/82 надавав роз'яснення щодо відповідальності головного бухгалтера. Лист Держфінінспекції, що коментується, продовжує розкривати нюанси відповідальності головних бухгалтерів бюджетних організацій.

Нагадаємо, що відповідно до ч. 8 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996-XIV відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

Також нагадаємо, що згідно з ч. 7 ст. 8 цього Закону головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства, зокрема, забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних

методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності; організує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій. Не є винятком при цьому і первинні документи щодо оплати праці, до яких, як зазначено в листі, що коментується, відносяться накази та таблиці обліку використання робочого часу.

Отже, головний бухгалтер та бухгалтер, який веде розрахунки із заробітної плати працівників, мають обов'язково перевіряти відповідність первинних документів вимогам законодавства і нести відповідальність за нарахування заробітної плати та здійснення інших виплат.

У листі, що коментується, Держфінінспекція звертає увагу на норми та положення, визначені Типовим положенням про бухгалтерську службу бюджетної установи, затвердженим постановою КМУ від 26.01.2011 р. №59, відповідно до яких бухгалтерська служба має забезпечити дотримання норм законодавства. Крім того, головний бухгалтер має відмовити у прийнятті до обліку документів, які складені з порушенням законодавства та письмово проінформувати про це керівника. У разі отримання від керівника повторного розпорядження вчинити дії, що суперечать законодавству, головний бухгалтер має надіслати відповідне повідомлення керівнику вищого за рівнем організації та керівнику відповідного органу Держказначейства.

І тут доречно нагадати вищезазначений лист Мін'юсту, в якому було сказано, що письмове попередження керівника може розцінюватись як непрямий умисел.

Так, згідно з ч.3 ст. 24 Кримінального кодексу України від 05.04.2001 р. № 2341-111 (далі – ККУ) непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання.

Тож якщо бухгалтер виконає злочинні вимоги керівника або ж навіть відмовиться від їх виконання, але буде знати про виконання таких вимог без його участі, та не проінформує при цьому правоохоронні органи, то такий бухгалтер може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за приховування злочину за ст. 396 ККУ.

Статтею 396 ККУ передбачена відповідальність у вигляді арешту на строк до трьох місяців, або обмеження волі на строк до трьох років, або позбавлення волі на той самий строк.

Також нагадаємо і про адміністративну відповідальність, передбачену Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 р. № 8073-Х.

Так, згідно зі ст. 1642 цього Кодексу відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушенням встановленого порядку тягнуть за собою накладення штрафу від 8 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 136 до 255 грн.). Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з правопорушень, зазначених у ч. 1 ст. 1642 цього Кодексу, тягнуть за собою накладення штрафу від 10 до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 170 до 340 грн.).

Олександр ЛЕВІЧЕВ,
завідувач сектору контролю установ і організацій,
які фінансуються з бюджету, Харківської
об'єднаної державної фінансової інспекції

Інформація про внесення зміни до Порядку складання бюджетної та фінансової звітності

Мінфін наказом від 04.03.2015 р. № 289 уніс зміни до Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, затвердженого наказом Мінфіну від 24.01.2012р. №44 (далі - Порядок). Зокрема, серед основних змін є такі:

- 1) викладено в новій редакції деякі додатки до Порядку.
  - форма № 1 «Баланс» (додаток 1);
  - форма № 4-2д, № 4-2м «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень» (додаток 6);
  - форма № 5 «Звіт про рух необоротних активів» (додаток 15);
  - Звірка показників форм фінансової та бюджетної звітності (додаток 36);
- 2) у Балансі (форма № 1) з'являться такі рядки: «Накопичена амортизація», «Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи», «Витрати майбутніх періодів», «Інші витрати», «Капітал у дооцінках», «Доходи майбутніх періодів», «Інші доходи»;
- 3) у Звіті про рух необоротних активів з'являться такі рядки: «Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи», «Капітальні інвестиції в основні засоби», «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи», «Капітальні інвестиції в нематеріальні активи»;
- 4) крім того, уточнено порядок заповнення деяких рядків звітності, які стосуються коштів, отриманих від реалізації майнових прав на фільми, вихідних матеріалів фільмів та фільмокопій, створених за бюджетні кошти за державним замовленням або на умовах фінансової підтримки.

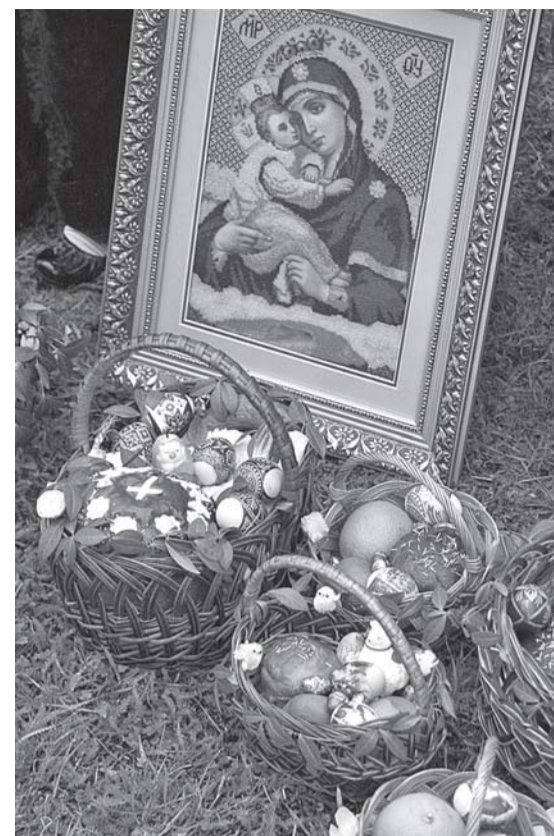
Наказ №289 набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Скасовано обмеження зарплати у 7 мінімальних зарплат для бюджетників та держслужбовців

31 квітня 2015 року скасовується обмеження на розмір зарплат держслужбовців і бюджетників у 7 мінімальних заробітних плат.

Так, законодавці скасували п. 10 розд. III «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 р. № 76-VIII, яким встановлювалось таке обмеження. Відтак з 1 квітня 2015 року максимальний місячний розмір зарплати (грошового забезпечення) народних депутатів України, членів КМУ, прокурорів, працівників державних органів (окрім Національного антикорупційного бюро та Національного агентства з питань запобігання корупції) та інших бюджетних установ, працівників НБУ, суддівської винагороди не буде обмежуватись 7 розмірами мінімальної зарплати (або 10 розмірами — при скороченні чисельності працівників).

Такі зміни затверджені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 02.03.2015 р. № 213-VIII, який набирає чинності з 01.04.2015 р.

Великдень: миром Божим світ краситься!

За тиждень до Свого Воскресіння, входячи до Єрусалиму під оглушливе тріумфування безлічі народу, який чекав обіцяного Богом рятівного нового Царя, спасителя і месію, прямуючи в місто не на елітному скакуні, який належить згідно відповідного положення, царській особі, а на осляті, Він викликав передчуття жаху ймовірного народного бунтарства з боку єрусалимських первосвященників, які намагалися зберегти свою хитку єдність і національну ідентичність, перед поневолившими їх римлянами. Саме за це вони остаточно і захотіли позбавити Його життя. Від них було Богом заховане, Ким був Христос, Син з роду Давидового. Від усіх нас – було приховано. Але після Воскресіння Бог не приховав це від нас. Він з'явився багатьом, чий свідоцтва дійшли до наших днів. Він пояснював і відкрив нам Велику Радість. Бог не покинув нас. Його любов не припиниться ніколи. Він відкрився нам у Христі і Духом Святим перебуває в вірних Йому направляючи і даруючи розуміння!

«Христос Воскрес! Воістину Воскрес!» – чуємо ми в цей день. Якби люди до кінця усвідомили суть цих слів, їх радості б не було меж. А умиротворення, яке вони б отримали для своєї душі, вистачило б, щоб більше не переживати ні про що, що могло б відібрати у них спокій і впевненість в житті й житті вічному!

Христос Воскрес!